

Innhold

Forord	9
Innledning	11
Bokas oppbygning	14
Kapittel 1	
Lokalsamfunn og barnevern	17
ASGEIR SOLSTAD	
Organiseringen av det offentlige barnevernet.	19
Barnevern – i skjæringspunktet mellom fag og moral . .	20
Lokalsamfunnet som verner sine barn.	21
Ungdom i risiko og sosial kapital: tillit og bærekraftige nettverk	22
En oppvekstplan på barns og unges premisser	24
«Child concern»-modellen	25
Det kommunale barnevernet og lokal tillit	29
Avslutning.	31
Spørsmål til diskusjon	31
Kapittel 2	
Barndom og barnevern	33
REIDUN FOLLESØ	
Den gode barndommen – før og nå.	34
Hva skaper tilknytning?	39

INNHOOLD

Den nye historien – eller de nye historiene	41
Spørsmål til diskusjon	44
Kapittel 3	
Hvem er de barna som trenger barnevernstjenesten, og hva skal man se etter?	
45	
HILDE RAKVAAG	
Innledning	46
Hva er omsorg?	47
Nærmere om omsorgssvikt	48
Kort om mulige konsekvenser	50
Hva skal man se etter?	51
Hva sier man så til barnevernet?	54
Spørsmål til diskusjon	55
Kapittel 4	
Hvordan arbeider barnevernstjenesten?	
57	
ODDHILD AASBERG	
Innledning	58
Offentlige tjenestemenns taushetsplikt og opplysningsplikt i barnevernssaker.	59
I hvilke situasjoner gjelder opplysnings-/meldeplikt?	63
Undersøkelse av melding	65
Innhenting av opplysninger	68
Hjelpetiltak	69
Fylkesnemnda	70
Å vitne for fylkesnemnda/retten	72
Akuttvedtak	72
Omsorgsovertakelse.	73
Plassering utenfor hjemmet – barn og unge med alvorlige adferdsvansker	76
Barneomsorgsattest	78

INNHold

Barnesakkyndig kommisjon	79
Avslutning.	79
Spørsmål til diskusjon	80
Kapittel 5	
Hjelpetiltak i barnevernet	83
REIDUN FOLLESØ	
Innledning	84
Ulike hjelpetiltak	86
Statlige tiltak	86
Familieråd	86
MST	87
PMTO.	88
Kommunenenes egne tiltak	89
Råd og veiledning	89
Barnehage og skolefritidsordning	90
Besøkhjem og støttekontakt	91
Tilsyn	92
Økonomisk hjelp.	92
De utrolige årene.	94
Nettverksmøte	95
Avslutning.	95
Spørsmål til diskusjon	96
Kapittel 6	
Barnelov og barnevern ved samlivsbrudd	97
KATE MEVIK	
Innledning	98
Sentrale paragrafer og artikler i barnelov, barnevernlov og barnekonvensjon	98
Rettsprosessen og domstolens aktører i saker om foreldreansvar, bosted og samvær.	100

INNHOLD

Barnets rettigheter i lov og praksis.	102
Kjennetegn ved høykonfliktsaker	103
Barnevernets arbeid i barnelovsaker	105
Familievernets plass i foreldretvister	108
En kort oppsummering.	109
Spørsmål til diskusjon	110
Kapittel 7	
Lokalt tverrfaglig samarbeid om barnevern	111
ASGEIR SOLSTAD	
Innledning	112
Juridiske rammer for samarbeid.	113
De politiske myndigheters forventninger om samarbeid	114
Samarbeidets besværligheter	115
Tverrfaglig samarbeid i praksis.	116
Tverrfaglighetens utfordringer.	121
Spørsmål til diskusjon	123
Ressursbank, barnevern	125
Nyttige bøker	126
Gode nettsteder	126
Forfatterne	127
Litteratur	128
Stikkordregister	133

Forord

Kort om barnevern presenterer barnevern på en kortfattet og enkel måte. Det er en introduksjon til temaet for deg som arbeider med barn som profesjonell eller på fritiden. Og den er skrevet for å imøtekomme behov hos politistudenter, lærer- og førskolelærerstudenter, i helsesøsterutdanning og andre utdanninger som kvalifiserer for arbeid med barn og unge.

Vi som har skrevet den, håper den gir god oversikt over et komplisert felt, og gir forutsetninger for hver enkelt til å innta rollen som en del av samfunnets barnevern i Norge.

Boka springer ut av et engasjert fagmiljø omkring barnevern i Nordland fylke. Gjennom samarbeid mellom kommuner i Nordland, Fylkesmannen i Nordland og Universitetet i Nordland har prosjektet «Ungdom i svevet» gitt oss nye erfaringer og kunnskaper om barnevern. Vi har bl.a. lært mer om hvor mye det betyr hva det betyr at hele lokalsamfunnet har ansvar for sine barn, og vern omkring dem. Derfor blir det vesentlig at mange kan noe om barnevern som felt og fag. Da kan en bok som dette være til hjelp.

Dette er andre utgave av boka. Den er betydelig omarbeidet i forhold til første utgave. Dette henger både sammen med ny viten på feltet siden første utgave, og at nye redaktører har bidratt med utvikling av kapitler i den første utgaven.

Vi vil takke Inger Riita Olsen, barnevernsleder i Rana kommune, Ellen Cathrine Menzoni Nilsen, barnevernkonsulent i Bodø kommune

FORORD

og Anne Brit Mesøy, helsesøster i Meløy kommune for gode innspill til enkeltkapitler.

En av redaktørene og bidragsyter til første utgave var førsteamanuensis Sveinung Hørverak. Han gikk dessverre bort i 2012. Vi som har ansvaret for denne utgaven, vil minnes Sveinung med denne nye boka, og håper vi kan formidle noe av hans engasjement i det vi gjør.

Bodø, juni 2014

Reidun Follesø

Kate Mevik

Asgeir Solstad